

## ELERING AS GAASI ÜLEPIIRILISE ÜLEKANDETEENUSE TÜÜPTINGIMUSED

1. Üldsätted .....	2
2. Mõisted .....	3
3. Sisend-väljund punktides võimsuse kasutamise ning piiriülesele taristule juurdepääsu .....	4
tingimused kolmandatele isikutele .....	4
4. Ülekandevõimsuse jaotamise meetodika .....	4
5. Lepingulise ülekoormuse juhtimise meetodika .....	9
6. Füüsilise ülekoormuse juhtimise meetodika ja võimsuse piiramise tingimused .....	11
7. Kasutatud ülekandevõimsuse koguse selgitus ja arveldamine .....	12
8. Võrguettevõtja õigused ja kohustused .....	13
9. Võrgu kasutaja õigused ja kohustused .....	14
10. Vastutus kohustuste rikkumise eest .....	15
11. Lepingu muutmine, ülesütlemine ning erimeelsuste lahendamine .....	15
12. Tahteavaldused .....	16

## 1. Üldsätted

- 1.1. Käesolevad „*Elering AS gaasi ülepiirilise ülekandeteenuse tüüptingimused*“ (edaspidi: **tüüptingimused**) määrab kindlaks Elering AS-i (edaspidi: **võrguettevõtja**) ja gaasi võrgu kasutaja (edaspidi eraldi nimetatud ka: **pool** või koos: **pooled**) õigused ja kohustused Eesti ülekandesüsteemi asjaomaste punktide ülekandevõimsuse jaotamisel, reserveerimisel, järelkauplemisel ja ülekoormusega tegelemisel. Tüüptingimused sätestavad ka reeglid piiriülesele taristule juurdepääsuks.
- 1.2. Tüüptingimusi kohaldatakse võrguettevõtja ja gaasi võrgu kasutaja (edaspidi ka: **võrgu kasutaja** või **klient**) vahelistele suhetele, mis tekivad kui võrgu kasutaja omandab gaasi ülekandevõrku sisestamise või gaasi ülekandevõrgust võtmise õiguse Euroopa Liidu liikmesriikide või kolmandate riikide gaasisüsteemide ühenduspunktides Eesti ülekandevõrguga (edaspidi ka: **võrguteenus**).
- 1.3. Tüüptingimused on koostatud ja kehtestatud maagaasiseaduse § 16 lõike 1 punktis 2<sup>1</sup>, § 22 lg 15<sup>1</sup>, § 23 lg 1 ja § 23<sup>1</sup> sätestatud alusel ning korras võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 715/2009, nr 459/2017 ja 460/2017 sätestatud eesmärgi. Tüüptingimused täidavad ühtlasi maagaasiseadus § 22 lg-s 15<sup>1</sup> võrguettevõtjale sätestatud nõuet.
- 1.4. Võrguteenuse kasutamiseks peab võrgu kasutaja sõlmima võrguettevõtjaga gaasi ülepiirilise ülekandeteenuse lepingu. Tüüptingimused on gaasi ülepiirilise ülekandeteenuse lepingu või võrguettevõtjaga sõlmitud transiidilepingu (edaspidi ühiselt ka: **leping**) lahutamatuks osaks. Lepingule kohaldatakse alati kehtivaid tüüptingimusi olenemata sellest, mis hetkel on leping sõlmitud.
- 1.5. Võrguettevõtja sõlmib lepingu võrgu kasutajaga, kes on sõlminud võrguettevõtjaga eelnevalt gaasi bilansilepingu või võrgu kasutajaga, kes on delegeerinud bilansivastutuse võrguettevõtjaga bilansilepingut omavale bilansihaldurile.
- 1.6. Enne tüüptingimuste kehtima hakkamist võrguettevõtja dokumendi „*Maagaasi ülekandevõimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise meetodika ning tingimused piiriülesele taristule juurdepääsuks*“ alusel sõlmitud maagaasi ülekandevõimsuse jaotamise lepingud jäävad kehtima ja nendele kohalduvad käesolevad tüüptingimused, kui võrgu kasutaja ei esita võrguettevõtjale varasemalt sõlmitud lepingu ülesütlemise tahteavaldust.
- 1.7. Tüüptingimused kehtivad sõlmitavate võrgulepingute ja tüüptingimuste kehtima hakkamise ajal jõus olevate võrgulepingute kohta sõltumata sellest, kas tüüptingimused on võrgulepingule lisatud või mitte. Võrgulepingule kohalduvad alati kehtivad tüüptingimused.
- 1.8. Tüüptingimuste punktis 1.1 nimetatud võrguteenust osutatakse õigusaktides ettenähtud korras kehtestatud ja avalikustatud hindadega sõltumata sellest, kas hinnakiri on tüüptingimustele või lepingule lisatud.
- 1.9. Võrguettevõtjal on õigus seadusega sätestatud korras ja tingimustel ühepoolselt muuta võrguteenuse hinda (edaspidi: **võrgutasu**). Muudetud hinnad on võrguteenuse müügi aluseks alates nende kehtima hakkamisest.
- 1.10. Tüüptingimused on koostatud arvestades siseriiklikku ja piirkondlikku turu eripära, kus ülekandesüsteemis ei esine tavarežiimil lepingulist ega füüsilist ülekoormust.
- 1.11. Tüüptingimuste punktist 1.10 lähtuvalt ei ole vaja Eesti gaasisüsteemis rakendada võimsuse suurendamist ülemärkimise- ja tagasiostuskeemi abil.
- 1.12. Tüüptingimused on avaldatud võrguettevõtja veebilehel eesti ja inglise keeles. Vaidluste korral lähtutakse eesti keelsest sõnastusest.

## 2. Mõisted

Tüüptingimustes kasutatakse mõisteid õigusaktides sätestatud tähenduses või alljärgnevas tähenduses:

- 2.1. **gaasi ülekandevõrk** on üle 16-baarise töö rõhuga gaasitorustike ja nendega kohakindlalt seotud ehitiste ning ülekandesüsteemi toimimiseks, haldamiseks ja arendamiseks vajalike juhtimis-, kaitse-, side- ja mõõtesüsteemide talitluslik kogum, mis on vajalik gaasi ülekandeks ning ühenduste loomiseks teiste riikide võrkudega või gaasi transiidiks;
- 2.2. **gaasiaasta** on ühe aastane periood, mis algab 1. oktoobril ja lõppeb 30. septembril;
- 2.3. **bilansiperiood ehk gaasipäev** on 24-tunnine periood, mis algab hommikul kell 7.00 ja lõpeb järgmise päeva hommikul kell 7.00 Üleminekul talve- ja suveajale on bilansiperiood vastavalt 23 ja 25 tunnine periood;
- 2.4. **järelturg** on turg, kus võimsusega kauplemine toimub teisiti kui esmasel turul;
- 2.5. **järgmise päeva võimsus** on võimsustoode, mis koosneb võimsusest, mida võrgu kasutaja võib taotleda üheks gaasipäevaks ja mille jaotamine toimub bilansiperioodile eelneval päeval;
- 2.6. **katkestatav võimsus** on gaasi ülekandevõimsus, mille kasutamise võib võrguettevõtja katkestada vastavalt lepingus sätestatud tingimustele;
- 2.7. **kindel võimsus** on võrguettevõtja poolt lepingu kohaselt katkestamatuna tagatav gaasi ülekandevõimsus;
- 2.8. **kaudne jaotamismeetod** on jaotamismeetod, mille korral jaotatakse samaaegselt gaasikogusega ka ülekandevõimsus, tehes seda vajadusel enampakkumise vahendusel;
- 2.9. **kuine võimsus** on kuu võimsustoode, mille puhul võrgu kasutaja võib taotleda ülekandevõimsust igaks gaasipäevaks ühes kalendrikuus (mis algab iga kuu esimesel päeval);
- 2.10. **kvartaalne võimsus** on võimsustoode, mille puhul võrgu kasutaja võib taotleda võimsust igaks gaasipäevaks ühes kvartalis (mis algab kas 1. oktoobril, 1. jaanuaril, 1. aprillil või 1. juulil);
- 2.11. **lepinguline ülekoormus** ehk lepingutega ülekoormamine on olukord, kus kindla võimsuse nõudluse tase ületab tehnilist võimsust;
- 2.12. **pro-rata meetod** on gaasi ülekandevõimsuse jaotamise põhimõte, kus ülekandevõimsus jaotatakse reserveerimisavalduse esitanud võrgu kasutajate vahel proportsionaalselt vastavalt taotletud võimsusele;
- 2.13. **päevasisene võimsus** on võimsustoode, mida võrgu kasutaja võib taotleda alates ühe gaasipäeva algusest kuni sama gaasipäeva lõpuni ja mida pakutakse ja jaotatakse pärast sama päeva käsitleva järgmise päeva võimsustoote jaotamise perioodi lõppemist;
- 2.14. **reserveerimisavalduse või tagastamise taotluse kinnitamine** on võrguettevõtja poolt ülekandevõimsuse kasutamise teenuse õiguse üleandmine võimsuse reserveerimisel või reserveeritud võimsuse tagastamisel ülekandevõimsuse kasutamise teenuse tagasi võtmine;
- 2.15. **reserveerimisavalduse või tagastamise taotluse tagasi lükkamine** on võrguettevõtja otsus, mitte kinnitada turuosalise ülekandevõimsuse reserveerimisavaldust või tagastamise taotlust;
- 2.16. **võimsuse jaotamine** on võrguettevõtja poolt kasutatavate usaldusväärsete, efektiivsete, ja võrgu kasutajate vajadustele vastavate põhimõtete alusel asjaomastes sisend-väljund punktides ülekandevõimsuse jagamine võrgu kasutajate vahel võrguettevõtja enda või selleks volitatud kolmanda osapoole poolt esitatud reserveerimisavalduste alusel;

- 2.17. **veebirakendus** on veebipõhine tehniline lahendus bilansiplaanide esitamiseks, ülekandevõimsuse reserveerimiseks ja informatsiooni (sh ülekandevõimsustega järelkauplemise) vahendamiseks võrgu kasutaja ja võrguettevõtja vahel;
- 2.18. **väiksema koguse reegel** tähendab, et piiriülese ühenduspunti kummalgi poolel menetletud ülekandevõimsuse koguste erinevuse korral võetakse kinnitatud kogus võrdseks kahest menetletud kogusest väiksemaga;
- 2.19. **võimsuse reserveerimine** on võrgu kasutaja reserveerimisavalduse alusel võrguettevõtja poolt ülekandevõimsuse jaotamise teenuse tulemusena ülekandevõimsuse kasutamise õiguse andmine võrgu kasutajale gaasisüsteemi asjaomastes sisend-väljund punktides gaasi tarnimiseks gaasisüsteemi või sealt välja;
- 2.20. **võimsuse tagastamine** on võrgu kasutaja poolt võrguettevõtja teavitamine bilansiplaaniga soovist loobuda reserveeritud ülekandevõimsuse kasutamise õigusest (võimsust mitte kasutada), mida käsitletakse tagastamise taotlusena;
- 2.21. **võrgu kasutaja** on ülekandesüsteemi halduri klient või potentsiaalne klient ning ülekandesüsteemi haldurid ise, kui võrd neil on tarvis täita oma funktsioone maagaasi ülekandmisel;
- 2.22. **ühe-aastane võimsus** on aasta võimsustoodete, mis koosneb võimsusest, mida võrgu kasutaja võib taotleda kõigiks gaasipäevadeks gaasiaastal.

### **3. Sisend-väljund punktides võimsuse kasutamise ning piiriülesele taristule juurdepääsu tingimused kolmandatele isikutele**

- 3.1. Võrguettevõtja tagab ülekandevõrgule juurdepääsu võrgu kasutajatele tüüpitingimustes sätestatud korras jaotades ülekandevõimsust Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud Eesti gaasisüsteemi asjaomastes sisend-väljund punktides.
- 3.2. Ülekandevõimsust reserveerimata ei ole võrgu kasutajal õigust teostada tarneid ülekandesüsteemi või sealt välja, välja arvatud juhul, kui võrgu kasutaja tarnib gaasi Eesti ülekandesüsteemist Eestis jaotusvõrkudesse ja tarbijatele väljavoolu koondpunkti või Eesti ülekandesüsteemi Eestis toodetud gaasi sissevoolu koondpunktile, milles võrguettevõtja ülekandevõimsust ei jaota.
- 3.3. Ülekandesüsteemis oleva gaasiga kauplemisel toimuvad tehingud riigisisises virtuaalses kauplemispunktis, milles võrguettevõtja ülekandevõimsust ei jaota.
- 3.4. Ülekandevõimsuse reserveerimiseks asjaomastes sisend-väljund punktides peab võrgu kasutajal olema võrguettevõtjaga sõlmitud leping.
- 3.5. Piiriülesele taristule juurdepääsuks peab võrgu kasutaja reserveerima ülekandevõimsust vastavates riigipiiril paiknevates asjaomastes sisend-väljund punktides.
- 3.6. Võrguettevõtja annab Lepingut omavale võrgu kasutajale tema poolt volitatud füüsilistele isikutele personaalse veebirakenduse kasutajanime ja parooli.
- 3.7. Võrguettevõtja avaldab oma veebilehel ülekandevõimsuste jaotamiseks ja reserveerimiseks vajalikud andmed talle teada oleva täpsusega seaduses sätestatud korras alla-laetavas formaadis ja uuendab andmeid nende muutumisel.

### **4. Ülekandevõimsuse jaotamise meetodika**

- 4.1. Võrguettevõtja arvutab ja teeb läbi ülekandevõimsuse jaotamise võrgu kasutajale kättesaadavaks kogu tehnilise ülekandevõimsuse kõigis asjaomastes sisend-väljund punktides kindla võimsusena võttes arvesse süsteemi terviklikkust ja võrgu tõhusat toimimist kasutades *pro-rata* meetodit ja kaudset jaotamismeetodit.

- 4.2. Võrguettevõtja reserveerib enne pikaajalise võimsuse jaotamist kümme protsenti (10%) asjaomase punkti tehnilisest ülekandevõimsusest järgmise päeva ja päevasisese teenusena pakkumiseks tagamaks lühiajalise võimsuse pakkumuse.
- 4.3. Kindla võimsuse lõppemisel hindab võrguettevõtja, kas on võimalik täiendavalt jaotada katkestatavat võimsust võttes arvesse süsteemi terviklikkust ja võrgu tõhusat toimimist. Katkestatav võimsus jaotatakse kasutades *pro-rata* meetodit.
- 4.4. Asjaomastes punktides jaotatakse süsteemi sisenev ja väljuv ülekandevõimsus eraldi.
- 4.5. Võrguettevõtja jaotab ülekandevõimsust järgnevate teenustena:
  - 4.5.1. pika-ajaline teenus ülekandevõimsusega ühe-aastaseks perioodiks 1. oktoobrist kuni 30. septembrini igaks päevaks samas koguses (*flat*);
  - 4.5.2. lühi-ajaline teenus ülekandevõimsusega kvartaalseks perioodiks algusega 1. oktoobrist, 1. jaanuarist, 1. aprillist ja 1. juulist igaks päevaks samas koguses (*flat*);
  - 4.5.3. lühi-ajaline teenus ülekandevõimsusega kuiseks perioodiks algusega kuu esimesest päevast igaks päevaks samas koguses (*flat*);
  - 4.5.4. lühi-ajaline teenus järgmise päeva ülekandevõimsusega üheks päevaks;
  - 4.5.5. lühi-ajaline teenus päevasisese ülekandevõimsusega.
- 4.6. Võrguettevõtja võib lisaks pakkuda ülekandevõimsust tüüptingimuste punktis 4.5 toodud perioodidest erinevateks perioodideks teatades sellest vähemalt 60 päeva ette.
- 4.7. Ülekandevõimsuse jaotamist alustatakse pikema kestusega perioodist. Jaotamata jäänud ülekandevõimsus antakse jaotamiseks kestuselt järgmisel perioodil.
- 4.8. Kui võrguettevõtja ei saa rahuldada kogu kindla võimsuse reserveerimisavaldust, pakutakse võrgu kasutajale kogu olemasolev kindel võimsus ja võimalusel täiendavalt katkestatavat võimsust.
- 4.9. Võrgu kasutaja esitab võrguettevõtjale võimsuse reserveerimisavalduse talle edastatud vormi ja formaadi alusel, mis sisaldab järgmist teavet:
  - 4.9.1. võrgu kasutaja nimi;
  - 4.9.2. asjaomane punkt;
  - 4.9.3. ülekandevõimsuse suund;
  - 4.9.4. teenus (ühe-aastane, kvartaalne, kuine, järgmise päeva või päevasisene);
  - 4.9.5. võimsuse tüüp (kindel või katkestatav);
  - 4.9.6. reserveeritav võimsuse kogus;
  - 4.9.7. võrgu kasutaja bilansihalduri nimi ja EIC kood.
- 4.10. Võrguettevõtja määrab võimsuse reserveerimisavalduse ja omapoolse kinnitamise andmevahetuse formaadi ja vormid mõistliku etteteatamisajaga.
- 4.11. Ühe-aastase võimsuse jaotamise põhimõtted:
  - 4.11.1. Ühe-aastase võimsusena jaotab võrguettevõtja **kuni kuuskümmend protsenti (60%)** aasta planeeritavast madalaimast tehnilisest ülekandevõimsusest normaaltalitusel.
  - 4.11.2. Võrguettevõtja avaldab ühe-aastase ülekandevõimsuse reserveerimisavalduse esitamise aja ja jaotatava võimsuse koguse oma veebilehel hiljemalt 30 päeva enne avalduse esitamise perioodi algust. Avalduse esitamise periood kestab 30 päeva.
  - 4.11.3. Ühe-aastase võimsuse reserveerimisavaldus esitatakse võrguettevõtja poolt ette antud ja avaldatud vormil veebirakenduse vahendusel või lepingus määratud e-posti aadressile.
  - 4.11.4. Ühe-aastase võimsuse reserveerimisavaldusele vastab võrguettevõtja hiljemalt kahe (2) tööpäeva jooksul pärast ühe-aastase võimsuse reserveerimise avalduse esitamise

perioodi lõppu, samas uuendades ka tüüptingimuste punktis 8 nimetatud võrguettevõtja veebilehel avaldatavaid andmeid.

#### 4.12. Kvartaalse võimsuse jaotamise põhimõtted:

- 4.12.1. Kvartaalse võimsusena jaotab võrguettevõtja kuni **seitsekümmend viis protsenti (75%) vastava kvartali** planeeritavast madalaimast tehnilisest ülekandevõimsusest normaaltalitusel, seal hulgas ühe-aastase võimsuse jaotamisest järgi jäänud ülekandevõimsuse, võttes arvesse tüüptingimuste punktis 4.2 reserveeritud võimsuse kogust.
- 4.12.2. Süsteemihaldur jaotab samaaegselt kõik gaasiaasta veel algamata kvartaalsed tooted. Jaotamine toimub neljal korral (septembris, novembris, veebruaris ja mais). Võrguettevõtja avaldab kvartaalse võimsuse reserveerimisavalduse esitamise aja ja jaotatava võimsuse koguse oma veebilehel hiljemalt kaks (2) nädalat enne avalduse esitamise perioodi algust. Avalduse esitamise periood kestab seitse (7) kalendripäeva.
- 4.12.3. Kvartaalse võimsuse reserveerimisavaldus esitatakse võrguettevõtja poolt ette antud ja avaldatud vormil veebirakenduse vahendusel või lepingus määratud e-posti aadressile.
- 4.12.4. Kvartaalse võimsuse reserveerimisavaldusele vastab võrguettevõtja hiljemalt kahe (2) tööpäeva jooksul pärast kvartaalse võimsuse reserveerimise avalduse esitamise perioodi lõppu, samas uuendades ka tüüptingimuste punktis 8 nimetatud võrguettevõtja veebilehel avaldatavaid andmeid.

#### 4.13. Kuise võimsuse jaotamise põhimõtted:

- 4.13.1. Kuise võimsusena jaotab võrguettevõtja kuni **ühelsakümmend protsenti (90%) vastava kuu** planeeritavast madalaimast tehnilisest ülekandevõimsusest normaaltalitusel, seal hulgas kogu kvartaalse võimsuse jaotamisest järgi jäänud ülekandevõimsuse, võttes arvesse tüüptingimuste punktis 4.2 reserveeritud võimsuse kogust.
- 4.13.2. Võrguettevõtja avaldab jaotatava kuise võimsuse koguse oma veebilehel hiljemalt eelneva kuu kahekümnendaks (20.) kuupäevaks.
- 4.13.3. Kuise võimsuse reserveerimisavalduse esitamise tähtaeg on kuus (6) tööpäeva enne kuu algust kell 15.00. Kuise võimsuse reserveerimisavaldus esitatakse võrguettevõtja poolt ette antud ja avaldatud vormil veebirakenduse vahendusel või lepingus määratud e-posti aadressile.
- 4.13.4. Kuise võimsuse reserveerimisavaldusele vastab võrguettevõtja hiljemalt järgmise tööpäeva jooksul pärast kuise võimsuse reserveerimise avalduse esitamise perioodi lõppu, samas uuendades ka tüüptingimuste punktis 8 nimetatud võrguettevõtja veebilehel avaldatavaid andmeid.

#### 4.14. Järgmise päeva ülekandevõimsuse jaotamise põhimõtted:

- 4.14.1. Järgmise päeva võimsusena jaotab võrguettevõtja kogu saadaoleva tehnilise ülekandevõimsuse, mida ei ole jaotatud eelnevatel perioodidel.
- 4.14.2. Eesti ja Läti vahelises Karksi asjaomas punktis jaotatakse järgmise päeva ülekandevõimsus kasutades esmajärjekorras punktis 4.14.3.(b) toodud mahus kaudset jaotamismeetodit ning ülejäänud vaba ülekandevõimsus jaotatakse kasutades punktis 4.14.4. kirjeldatud *pro-rata* jaotamismeetodit. Kõigis ülejäänud punktides kasutatakse vaid *pro-rata* meetodit.

4.14.3. Järgmise päeva võimsuse jaotamisel kaudsel jaotamismeetodil lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- a) Ülekandevõimsuse kaudne jaotamine toimub võrguettevõtjaga vastavat lepingut omava gaasibörsi poolt, kes avaldab võrguettevõtja poolt jaotamiseks antud ülekandevõimsuse kogused oma veebilehel;
- b) Võrguettevõtja annab kaudsel jaotamismeetodil jaotamiseks vähemalt 80 protsenti Karksi asjaomase punkti vabast järgmise päeva ülekandevõimsusest. Sellest vähemalt kolm (3) tööpäeva ette teatades on võrguettevõtjal õigus kaudseks jaotamiseks antavat võimsust suurendada kuni 90 protsendini või vähendada kuni 15 protsendini vabast järgmise päeva võimsusest;
- c) Kaudseks jaotamiseks antava ülekandevõimsuse koguse määramisel lähtuvad Eesti ja Läti süsteemihaldurid väiksema koguse reeglist;
- d) Süsteemihaldurid arvutavad järgmise päeva olemasoleva ülekandevõimsuse koguse võttes aluseks eelnevalt jaotatud ülekandevõimsuse ja gaasisüsteemi olukorra ning annavad kaudseks jaotamiseks antava ülekandevõimsuse gaasibörsile iga päev kell 9.30 järgmise gaasipäeva kohta;
- e) Järgmise päeva ülekandevõimsuse kaudne jaotamine toimub alates D-1 kella 10.00 kuni D-1 kella 14.00;
- f) Gaasibörs esitab kaudsel meetodil jaotatud järgmise päeva ülekandevõimsuse kogused võrguettevõtjale iga päev hiljemalt kell 14.15 järgmise gaasipäeva kohta ning tagastab kogu jaotamata jäänud võimsuse võrguettevõtjale;
- g) Kogu järgmise päeva võimsuse, mida ei jaotata kasutades kaudse võimsuse meetodit, jaotab võrguettevõtja vastavalt käesolevate tüüptingimuste punktidele 4.14.4.

4.14.4. Järgmise päeva võimsuse jaotamisel *pro-rata* jaotamismeetodil lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- a) Järgmise päeva võimsuse reserveerimisavaldus broneerimaks võimsust *pro-rata* meetodil võrguettevõtja juures esitatakse bilansiplaaniga veebiplatvormi vahendusel, kuhu lepingu sõlminud võrgu kasutaja volitatud esindaja saab sisse logida personaalse kasutajanime ja parooliga või võrguettevõtja avaldatud vormil e-posti teel. Kui võrgu kasutaja ei ole võrguettevõtjaga sõlminud bilansilepingut, reserveerib võrgu kasutaja järgmise-päeva võimsuse oma bilansihalduri vahendusel.
- b) Kui võrgu kasutaja ei ole varasemalt reserveerinud võimsust kõigi esitatud üks päev enne bilansiperioodi (edaspidi D-1) bilansiplaanis soovitud tarnete tegemiseks asjaomastes sisend-väljund punktides, käsitletakse D-1 bilansiplaani puudujääva ülekandevõimsuse reserveerimisavaldusena.
- c) Järgmise päeva ülekandevõimsuse reserveerimisavalduse esitamise tähtaeg on sama D-1 bilansiplaani esitamise tähtajaga (eelmisel tööpäeval kell 15.00).
- d) Järgmise päeva võimsuse reserveerimisavaldusele vastab võrguettevõtja hiljemalt D-1 bilansiplaani kinnitamisega (kell 17.00) samas uuendades ka tüüptingimuste punktis 8 nimetatud võrguettevõtja veebilehel avaldatavaid andmeid.

4.15. Päevasisese ülekandevõimsuse jaotamise põhimõtted:

4.15.1. Päevasisese võimsusena jaotab võrguettevõtja kogu olemasoleva tehnilise ülekandevõimsuse, mida ei ole jaotatud eelnevatel perioodidel.

4.15.2. Eesti ja Läti vahelises Karksi asjaomases punktis jaotatakse päevasisene ülekandevõimsus kasutades esmajärjekorras punktis 4.15.3.(b) toodud mahus

kaudset jaotamismeetodit ning ülejäänud vaba ülekandevõimsus jaotatakse kasutades punktis 4.15.4. kirjeldatud pro-rata jaotamismeetodit. Kõigis ülejäänud punktides kasutatakse vaid pro-rata meetodit.

4.15.3. Päevasise võimsuse jaotamisel kaudsel jaotamismeetodil lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- a) Ülekandevõimsuse kaudne jaotamine toimub võrguettevõtjaga vastavat lepingut omava gaasibörsi poolt, kes avaldab võrguettevõtja poolt jaotamiseks antud ülekandevõimsuse kogused oma veebilehel;
- b) Võrguettevõtja annab kaudsel jaotamismeetodil jaotamiseks vähemalt 65 protsenti Karksi asjaomase punkti vabast päevasisest ülekandevõimsusest. Sellest vähemalt kolm (3) tööpäeva ette teatades on võrguettevõtjal õigus kaudseks jaotamiseks antavat võimsust suurendada kuni 90 protsendini või vähendada kuni 15 protsendini vabast päevasisest võimsusest;
- c) Kaudseks jaotamiseks antava ülekandevõimsuse koguse määramisel lähtuvad Eesti ja Läti süsteemihaldurid väiksema koguse reeglist;
- d) Süsteemihaldurid arvutavad päevasise olemasoleva ülekandevõimsuse koguse võttes aluseks eelnevalt jaotatud ülekandevõimsuse ja gaasisüsteemi olukorra ning annavad kaudseks jaotamiseks antava ülekandevõimsuse gaasibörsile iga päev kell 9.30 gaasipäeva kohta;
- e) Päevasise ülekandevõimsuse kaudne jaotamine toimub gaasipäeval alates kella 10.00 kuni kella 14.00;
- f) Gaasibörs esitab kaudsel meetodil jaotatud päevasise ülekandevõimsuse kogused võrguettevõtjale iga päev hiljemalt kell 14.15 gaasipäeva kohta ning tagastab kogu jaotamata jäänud võimsuse võrguettevõtjale;
- g) Kogu päevasise võimsuse, mida ei jaotata kasutades kaudse võimsuse meetodit, jaotab võrguettevõtja vastavalt käesolevate tüüptingimuste punktidele 4.15.4.

4.15.4. Päevasise võimsuse jaotamisel pro-rata jaotamismeetodil lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- a) Päevasise võimsuse reserveerimisavaldus esitatakse bilansiplaani muudatusega veebiplatvormi vahendusel, (kuhu lepingu sõlminud võrgu kasutaja volitatud esindaja saab sisse logida personaalse kasutajanime ja parooliga) või võrguettevõtja avaldatud bilansiplaani vormil e-posti teel. Kui võrgu kasutaja ei ole võrguettevõtjaga sõlminud bilansilepingut, reserveerib võrgu kasutaja päevasise võimsuse oma bilansihalduri vahendusel.
- b) Kui võrgu kasutaja ei ole varasemalt reserveerinud võimsust kõigi esitatud muudetud bilansiplaanis soovitud tarnete tegemiseks asjaomastes sisend-väljund punktides, käsitletakse bilansiplaani muudatust puudujääva ülekandevõimsuse reserveerimisavaldusena.
- c) Päevasise ülekandevõimsuse reserveerimisavalduse esitamise aeg algab D-1 bilansiplaani kinnitamisest ja lõppeb kaks (2) tundi enne gaasipäeva lõppu..
- d) Päevasise võimsuse reserveerimisavaldusele vastab võrguettevõtja bilansiplaani muudatuse kinnitamisega hiljemalt kahe (2) tunni jooksul peale avalduse esitamist. Kui võrguettevõtja ei kinnita ülekandevõimsuse reserveerimisavaldust kahe (2) tunni jooksul, on reserveerimisavaldus tagasi lükatud.

4.16. Võrguettevõtjal on õigus võimsuse reserveerimisavaldus tagasi lükata, kui:

4.16.1. võimsuse reserveerimisavaldus ei ole esitatud nõuetekohaselt;



- 4.16.2. võimsuse reserveerimisavalduse esitab võrgu kasutaja, kellel puudub võrguettevõtjaga kehtiv leping;
- 4.16.3. võimsuse reserveerimisavalduse nimetatud asjaomases punktis puudub olemasolev kindel võimsus ja katkestatav võimsus.

## **5. Lepingulise ülekoormuse juhtimise meetodika**

- 5.1. Ülekandesüsteemi efektiivseks kasutamiseks ja lepingulise ülekoormuse juhtimiseks rakendab võrguettevõtja piiriülestes asjaomastes sisendväljund punktides järgmiseid meetmeid:
  - 5.1.1. lepinguga reserveeritud ühe-aastase, kvartaalse ja kuise võimsuse kinnitamine ja tagastamine;
  - 5.1.2. süsteemselt alakasutatud ühe-aastase võimsuse täielik tagasi võtmine (kasuta või kaota);
  - 5.1.3. kasutamata reserveeritud kindla võimsuse pakkumine katkestatavana;
  - 5.1.4. ülekandevõimsustega järelturul kauplemise võimaldamine;
  - 5.1.5. alakasutustasu rakendamine ülekandevõimsuse alakasutuse korral.
- 5.2. Lepinguga reserveeritud ühe-aastase, kvartaalse ja kuise võimsuse kinnitamine ja tagastamine
  - 5.2.1. Võrgu kasutaja peab kinnitama reserveeritud ühe-aastase, kvartaalse ja kuise võimsuse kasutamise kuu bilansiplaaniga viis (5) tööpäeva enne kuu algust kella 15.00-ks. Võimsust reserveerinud võrgu kasutaja, kes ise ei ole bilansihaldur, kinnitab reserveeritud ühe-aastase, kvartaalse ja kuise võimsuse kasutamise oma bilansihalduri vahendusel.
  - 5.2.2. Kui võrgu kasutaja ei kinnita täielikult või osaliselt reserveeritud võimsuse kasutamist kuu bilansiplaaniga, käsitletakse seda kui võrgu kasutaja otsust tagastada kinnitamata reserveeritud võimsus järgmiseks kuuks võrguettevõtjale.
  - 5.2.3. Võrguettevõtja kinnitab kuu bilansiplaaniga tagastatud reserveeritud võimsuse tagastamisaotluse laekumist võrgu kasutajale järgmise tööpäeva jooksul. Võrgu kasutajal säilivad ülekandevõimsusega seotud Lepingust tulenevad õigused ja kohustused seni, kuni võrguettevõtja jaotab ülekandevõimsuse ümber, ja selles ulatuses, milles võrguettevõtja ei ole ülekandevõimsust ümber jaotanud. Tagastatud ülekandevõimsust käsitatakse ümberjaotatuna alles pärast kogu olemasoleva ülekandevõimsuse jaotamist. Võrguettevõtja teavitab võrgu kasutajat viivitamata tema tagastatud võimsuse ümberjaotamisest.
  - 5.2.4. Võrguettevõtja jaotab erinevate võrgu kasutajate tagastatava võimsuse ümber järgmise päeva ja päevasisese teenusena.
- 5.3. Ülekandevõimsusega järelturul kauplemise võimaldamine
  - 5.3.1. Võrguettevõtja võimaldab vaba kauplemist ühe-aastase, kvartaalse ja kuise reserveeritud võimsusega võrguettevõtjaga lepingut omavate võrgu kasutajate vahel ehk lepingut omaval võrgu kasutajal on õigus kas kogu või osa reserveeritud võimsusest päeva kaupa edasi müüa või osta.
  - 5.3.2. Võrguettevõtja ei vahenda järelturul ülekandevõimsusega kauplemise tehinguid, kuid avaldab oma veebilehel soovitusliku ülekandevõimsustega järelturul

- kauplemise lepingu vormi ja veebirakendusel reserveeritud võimsustega järelturul kauplemise ostu ja müügipakkumiste avaldamise interaktiivse formaadi.
- 5.3.3. Reserveeritud võimsuse edasi müügil liiguvad kohustused ja õigused võrguettevõtja ees algselt võimsuse reserveerinud võrgu kasutajalt ülekandevõimsust järelturul ostnud võrgu kasutajale.
  - 5.3.4. Mõlemad järelturul kauplemise tehingus kokku leppinud võrgu kasutajad esitavad vastavasisulise teate võrguettevõtja veebilehel avaldatud vormis vähemalt kella 15.00-ks kolm (3) tööpäeva enne perioodi algust.
  - 5.3.5. Võrguettevõtja kinnitab järelturul kauplemise tehingu üheaegselt mõlemale võrgu kasutajale ühe (1) tööpäeva jooksul peale mõlema tehingut sooviva võrgu kasutaja vastavasisulise teate saamist.
  - 5.3.6. Kõik reserveeritud võimsusega järelturul tehtavad tehingud hakkavad kehtima pärast võrguettevõtja vastavasisulise kinnituse esitamist tehingut soovivatele võrgu kasutajatele.
- 5.4. Süsteemselt alakasutatud ühe-aastase võimsuse tagasi võtmine (kasuta või kaota)
    - 5.4.1. Ühe-aastast reserveeritud võimsust peetakse süstemaatiliselt alakasutatuks siis, kui võrgu kasutaja ei ole eelnevalt tüüptingimuste punktis 5.3 toodud viisil antud võimsust teisele võrgu kasutajale edasi müünud ja kasutab, seda põhjendamata, sellest ülekandevõimsusest vähem kui 80% kuu keskmisena järjestikuse kahe (2) kuu jooksul või kinnitab kuu ette bilansiplaaniga süstemaatiliselt ligikaudu 100% oma ühe-aastasest reserveeritud võimsuses ja vähendab siis oma D-1 bilansiplaaniga registreeritud võimsuse kasutamist kuni 20%-ni.
    - 5.4.2. Kui võrguettevõtja on analüüsinud, et punktis 5.4.1 toodud tingimus on täidetud, on võrguettevõtjal õigus asjaomases punktis võrgu kasutaja poolt süsteemselt alakasutatud ühe-aastane seni kasutamata reserveeritud võimsus kuni perioodi lõpuni täies ulatuses tagasi võtta. Selleks teavitab võrguettevõtja kavatsusest ülekandevõimsus tagasi võtta võrgu kasutajat ja Konkurentsiametit kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, lisades kirjale selgituse võrgu kasutaja poolt reserveeritud võimsuse tegeliku kasutuse kohta.
    - 5.4.3. Võrgu kasutajal on peale tüüptingimuste punktis 5.4.2 nimetatud kirja saamist aega viisteist (15) tööpäeva kirjas märgitud ulatuses ühe-aastane reserveeritud võimsus edasi müüa tüüptingimuste punktis 5.3 toodud viisil.
    - 5.4.4. Kui võrgu kasutaja ei müü kogu analüüsis märgitud ulatuses ühe-aastast reserveeritud võimsust, võtab võrguettevõtja reserveeritud võimsuse tagasi uuesti jaotamiseks ja võrgu kasutaja kaotab ülekandevõimsuse äravõtmise tulemusena oma reserveeritud ühe-aastase ülekandevõimsuse perioodi lõpuni ning on kohustatud maksma võrguettevõtjale alakasutustasu hinnakirjas sätestatud määras kogu tagasi võetava ülekandevõimsuse eest.
  - 5.5. Kasutamata reserveeritud kindla võimsuse pakkumine katkestatavana
    - 5.5.1. Kui võrguettevõtja senise kogemuse põhjal otsustab, et järgmise päeva ajaraamis on lepingulise ülekoormuse tekkimise oht ning samas on eelnevate perioodide statistikale tuginedes tõenäoline, et varasemalt reserveeritud kindlat võimsust ei kasutata, pakub võrguettevõtja nimetatud ülekandevõimsust järgmiseks päevaks katkestatavana.

- 5.5.2. Võrguettevõtja avaldab järgmise päeva katkestatava võimsuse koguse hiljemalt kella 11.00-ks.
- 5.6. Alakasutustasu rakendamine ülekandevõimsuse alakasutuse korral
- 5.6.1. Kui võrgu kasutaja poolt punktis 4.5 loetletud ajaraamides reserveeritud võimsuse kogusumma asjaomases punktis bilansiperioodi kohta ületab tarne aluseks olevas viimases kehtivas bilansiplaanis (päev-ette bilansiplaan või päevasisene bilansiplaani muudatus) näidatud kogust enam kui kümme protsenti (10%) ehk võrgu kasutaja alakasutab eelnevalt reserveeritud võimsust, rakendatakse enam kui kümme protsenti liigselt reserveeritud ülekandevõimsuse osas alakasutustasu hinnakirjas sätestatud määras.
- 5.6.2. Alakasutustasu ei rakendata sellele osale võrgu kasutaja poolt alakasutatud reserveeritud võimsusele, mille alakasutus tulenes võrguettevõtja seatud tehnilistest piirangutest vastavaks bilansiperioodiks.
- 5.6.3. Punkti 5.6.1 ei rakendata nendes piiriülestes asjaomastes punktides, kus Konkurentsiamet on võrguettevõtjale kehtestanud nullist erineva võimsuspõhise tariifi.

## **6. Füüsilise ülekoormuse juhtimise meetodika ja võimsuse piiramise tingimused**

- 6.1. Võrguettevõtja juhib kooskõlas õigusaktidega gaasisüsteemi ülekoormust asjaomastes punktides, kui on oht varustuskindlusele.
- 6.2. Ohu ilmnemisel varustuskindlusele kasutab võrguettevõtja muuhulgas järgnevaid meetmeid:
- 6.2.1. piirab ülekandevõimsust asjaomases punktis;
- 6.2.2. piirab võrgu kasutaja tarbimist asjaomases punktis seaduses sätestatud juhul ja korras;
- 6.2.3. kasutab võrguettevõtja hallata olevaid varusid (sh seaduses sätestatud juhul kaitstud tarbijate varu) gaasisüsteemi või selle osade varustuskindluse tagamiseks.
- 6.3. Ülekandevõimsuse piiramisel asjaomases punktis piiratakse eelnevalt katkestatavat võimsust ning seejärel kindlat võimsust, kusjuures esmajärjekorras piiratakse lühema teenusena müüdud ülekandevõimsust (st viimasena piiratakse ühe-aastase teenuse võimsust).
- 6.4. Ülekandevõimsust piiratakse sama teenust omavate võrgu kasutajate suhtes proportsionaalselt. Võrguettevõtja teavitab võrgu kasutajat ülekandevõimsuse piiramisest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esimesel võimalusel.
- 6.5. Kindla võimsuse põhjendamatul piiramisel hüvitab võrguettevõtja võrgu kasutajale tekkinud tõendatud otsese varalise kahju vaid juhul, kui õigusaktidega ei ole sätestatud teisiti.
- 6.6. Kahju saaja peab tekkinud kahjust teadasaamisest mõistliku aja jooksul teatama teisele poolele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kahju suuruse ja kahju hüvitamise aluse ning esitama kahju olemasolu ja suurust tõendavad dokumendid.
- 6.7. Lepingu pool peab punktis 6.6 loetletud dokumentide saamisest vaatama teise poole kahjunõude läbi ja hüvitama nõudes märgitud kahju 30 päeva jooksul või kahjunõude mittetunnistamisel esitama sama tähtaja jooksul kirjalikult motiveeritud vastuväited.

## **7. Kasutatud ülekandevõimsuse koguse selgitus ja arveldamine**

- 7.1. Klient on kohustatud tasuma võrguettevõtjale võrguteenuste osutamise eest viimase poolt kooskõlas õigusaktidega sätestatud võrgutasu. Võrguettevõtja poolt kehtestatud võrgutasude hinnakiri moodustab lepingu lahutamatu osa.
- 7.2. Gaasi sisenemisel ülekandevõrku või väljumisel ülekandevõrgust Euroopa Liidu liikmesriikide või kolmandate riikide sisend- ja väljundpunktides kohaldatakse kliendile võrgutasu vastavalt võrguettevõtja hinnakirja osale G3.
- 7.3. Makseperioodiks on üks arvestuskuu.
- 7.4. Kasutatud ülekandevõimsuse koguse selgituse tulemusena määratakse igaks bilansiperioodiks gaasi tarnimiseks tegelikult kasutatud ülekandevõimsuse kogus igas asjaomases sisend-väljund punktis järgmiselt:
  - 7.4.1. võrguettevõtja vastutab ülekandevõrgu asjaomastes sisend-väljund punktides gaasi koguse selgitamisel vajalike mõõteandmete edastamise eest;
  - 7.4.2. võrguettevõtja võtab selgitamisel aluseks võrgu kasutaja bilansihalduri avatud tarne ahelas olevate bilansiselgituse mõõtepunktide mõõteandmed bilansilepingu tüüptingimustes sätestatud korras;
  - 7.4.3. võrguettevõtja nõudel esitab võrgu kasutaja arvestuskuu kohta oma mõõtepunktide mõõteandmed bilansiperioodide kaupa.
- 7.5. Klient tasub võrgutasu ning muud lepingust tulenevad tasud võrguteenuste osutamisele järgneva kalendrikuu 21. kuupäevaks. Võrguettevõtja esitab võrgutasu arvel arvestuskuu gaasi tarneteks kasutatud ülekandevõimsuse selgitamiseks võrgu kasutajale eelmise kuu lõplikud mõõteandmed asjaomaste sisend-väljund punktide kohta, kus võrgu kasutaja on gaasi süsteemi või sealt välja tarninud ja/või võimsust reserveerinud, koos aruandega, mis sisaldab:
  - 7.5.1. kehtivat võimsuse reserveerimise hinda erinevate teenuste kaupa (ühe-aastane võimsus, kvartaalne võimsus, kuine võimsus, järgmise päeva võimsus ja päevasisene võimsus vms);
  - 7.5.2. võrgu kasutaja poolt reserveeritud võimsuse kogust ja maksumust;
  - 7.5.3. võrgu kasutaja poolt reserveeritud võimsuse koguse arvestamisel lahutatakse kogusest maha vastavalt tüüptingimuste punktile 5.2. tagastatud reserveeritud võimsuse ja vastavalt tüüptingimuste punktile 6. piiratud reserveeritud võimsus;
- 7.6. Kui võrgu kasutaja mõõteandmete järgseks tarneks oli vaja rohkem võimsust, kui võrgu kasutaja oli reserveerinud (ebabilanss), maksab võrgu kasutaja enam kasutatud võimsuse eest päevasisese võimsuse hinda.
- 7.7. Tasu loetakse makstuks päeval, millal see laekub võrguettevõtja arvelduskontole.
- 7.8. Kui klient ei maksa arvet märgitud maksetähtpäevaks, on võrguettevõtjal õigus nõuda viivist 0,05% maksetähtpäevaks maksmata tasult päevas kuni kogu tasu täieliku laekumiseni võrguettevõtjale. Viivist hakatakse arvestama maksetähtpäevale järgnevast päevast ja lõpetatakse tasu laekumise päeval. Arvete osalisel tasumisel kustutakse võlgnevusest kõigepealt viivis ning seejärel põhisumma, kusjuures varem sissenõutavaks muutunud summad kustutatakse enne hiljem sissenõutavaks muutunud summasid.
- 7.9. Kui klient ei nõustu võrguettevõtja poolt esitatud arvega või nõustub sellega ainult osaliselt, kohustub ta sellest võrguettevõtjale viivitamatult pärast arve kättesaamist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama, märkides ära kõik mittenõustumise põhjused. Osalise mitteaktsepteerimise korral on klient kohustatud tasuma aktsepteeritud osa eest vastavalt lepingule. Võrguettevõtja on kohustatud hiljemalt viie (5) päeva jooksul teate

kättesaamisest arvates kontrollima kliendi avaldust ja teatama kliendile kontrolli tulemustest. Kontrollimise toimingu tõttu võib võrguettevõtja määrata hilisema maksetähtpäeva. Juhul, kui selgub, et arve oli õige, maksab klient võrguettevõtjale arvel näidatud tasu koos viivisega.

- 7.10. Kui korrigeeriva arve tulemusena või mingil muul põhjusel tekib kliendil ettemaks, kannab võrguettevõtja selle kliendile kahe (2) tööpäeva jooksul tagasi, välja arvatud punktis 7.9 toodud juhtudel või kui klient teatab võrguettevõtjale enne enammakstud summa tagastamise tähtaega oma soovist jätta enammakstud summa ettemaksuks. Kui võrguettevõtja ei maksa tagasimaksmisele kuuluvaid summasid kliendile tagasi ettenähtud tähtajaks, on kliendil õigus nõuda võrguettevõtjalt viivist 0,05% maksetähtpäevaks maksmata summalt päevas.
- 7.11. Klient on võrguettevõtja nõudmisel kohustatud maksuma ettemaksu järgmistel juhtudel:
- 7.11.1. klient on jooksval aastal rohkem kui kolm korda hilinenud tasu maksmisega üle kümne (10) päeva;
- 7.11.2. kliendi suhtes esitatakse pankrotihoiatus või pankrotiavaldus või alustatakse pankroti-, saneerimis- või likvideerimismenetlust või muudest asjaoludest on ilmne, et kliendil võib lähiajal osutada võimatuks täita kohaselt Lepingust tulenevaid kohustusi;
- 7.12. Võrguettevõtjal on õigus nõuda ettemaksu tasumist võrguteenuse osutamise kuule eelneva kalendrikuu 21. kuupäevaks.
- 7.13. Ettemaksu suurus ei tohi ületada kahe (2) kuu maksete summat, mis määratakse kuue kuu, mil klient võrguteenust kasutas, keskmise võrguteenuse tasu alusel. Kui kliendi poolt tasutud ettemakse on suurem tegelikult järgmisel kuul tasumisele kuuluvast maksest, arvestatakse rohkem makstud summa järgmise kuu ettemaksu katteks. Kui tegelik võrguteenuse tasu on suurem kui ettemaks, tasub klient puudu oleva summa võrguettevõtja poolt esitatud arve alusel.
- 7.14. Võrguettevõtja esitab kliendile võrguteenuste osutamise eest arve arvestuskuule järgneva seitsme (7) kalendripäeva jooksul. Kui klient ei ole saanud arvet mõistliku aja jooksul, peab ta võrguettevõtjat sellest teavitama. Mõistlikuks ajaks on 15 kalendripäeva peale arvestuskuu või viimase makseteateise lõppu, kui pooled ei ole lepingus kokku leppinud teisiti.
- 7.15. Pooltel on õigus teineteise vastu olevaid nõudeid tasaarvestada üksnes poolte eraldi kokkuleppel.

## **8. Võrguettevõtja õigused ja kohustused**

- 8.1. Võrguettevõtja on kohustatud:
- 8.1.1. järgima oma õiguste ja kohustuste täitmisel võrgu kasutajate võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtteid;
- 8.1.2. korraldama gaasisüsteemi ülekandevõimsuste jaotamine asjaomastes sisend-väljund punktides ja sellega seotud infovahetuse ning tegema seejuures koostööd naabersüsteemi süsteemihalduritega;
- 8.1.3. teavitama võrgu kasutajat esimesel võimalusel teadaolevatest tehnilistest piirangutest, mis eeldatavalt võivad mõjutada võrgu kasutaja tarneid seejuures tagab koostöö naaberriikide gaasisüsteemidega, arvestades nende süsteemide tehnilisi piiranguid reaalselt;

8.1.4. võrguettevõtja avaldab oma veebilehel ülekandevõimsuste jaotamiseks ja reserveerimiseks vajalikud ülekandesüsteemi läbilaskevõimetega seotud info ning ülekandevõimsuse pakkumise ja nõudluse eel- ja järelandmed iga asjaomase sisend-väljund punkti kohta talle teada oleva täpsusega seaduses sätestatud korras alla laetavas formaadis järgmiselt;

- a) gaasimõõtejaamade tegelike gaasivoogude andmed iga päeva kohta järgmisel päeval;
- b) piiriüleste asjaomaste punktide tegelikud rõhuandmed iga päeva kohta järgmisel päeval;
- c) gaasisüsteemi planeerimata katkestuste aeg ja mõju ulatus asjaomastes punktides kohe, kui info on teada võrguettevõtjale;
- d) gaasisüsteemi planeeritud katkestuse (sh hooldustööde) aeg ja ulatus kohe, kui info on teada võrguettevõtjale, aga hiljemalt 42 päeva enne katkestust;
- e) asjaomaste punktide tehniline ülekandevõimsus kummaski suunas 24 kuud ette iga päeva kohta;
- f) asjaomaste punktide lepinguline kindel ja katkestatav võimsus kummaski suunas 24 kuud ette iga päeva kohta;
- g) asjaomaste punktide saadaolev kindel ja katkestatav võimsus kummaski suunas 24 kuud ette iga päeva kohta;
- h) juriidiliselt kehtivad, vähemalt ühe kuise kestusega rahuldamata reserveerimisavaldused kindla võimsuse teenuse reserveerimiseks, sealhulgas reserveerimisavalduste arv ja maht;
- i) teave järelturu tehingute kohta.

8.1.5. Võrguettevõtja hoiab teabe avalikuna vähemalt 5 (viis) aastat.

8.2. Võrguettevõtjal on õigus:

- 8.2.1. seada piiranguid võrgu kasutaja tarnetele tüüptingimuses ja seaduses ettenähtud juhtudel;
- 8.2.2. esitada võrgu kasutajale arved ülekandevõimsuse kasutamise ja teiste teenuste eest tüüptingimustes sätestatud korras ja võrguettevõtja hinnakirjas toodud määras;
- 8.2.3. mitte hüvitada võrguettevõtja tegevuste ja korralduste täitmisest tulenevat kahju ega kulutusi, välja arvatud juhul, kui võrguettevõtja tegevus või korraldused on olnud õigusvastased.
- 8.2.4. muuta infovahetuse infotehnoloogilisi lahendusi mõistlikul viisil ning nõuda võrgu kasutaja valmisolekut nimetatud muutuste tegemiseks võrguettevõtja poolt antud mõistlikuks tähtajaks.

## **9. Võrgu kasutaja õigused ja kohustused**

9.1. Võrgu kasutaja on kohustatud:

- 9.1.1. järgima tüüptingimustes toodud reegleid ja kohustusi;
- 9.1.2. korraldama võimsuse reserveerimise ja sellega seotud infovahetuse oma tarnete osas;
- 9.1.3. reserveerima kõigi ülekandesüsteemi sisenevate ja väljuvate tarnete jaoks ülekandevõimsuse esitades võrguettevõtjale võimsuse reserveerimise avalduse;
- 9.1.4. piiriüleses sisend-väljund punktis ülekandevõimsuse reserveerimisel tagab võrgu kasutaja, et soovitud mahus tarne teostamiseks on tal õigus kasutada vajalikus koguses sisend-väljund ülekandevõimsust ka naabersüsteemis;

- 9.1.5. jälgima talle võrguettevõtja poolt edastatud teateid;
  - 9.1.6. uuendama oma infotehnoloogilist riist- ja/või tarkvara omal kulul võrguettevõtja poolt seatud tähtajaks, kui võrguettevõtja on teavitanud lepingus ettenähtud infovahetuse infotehnoloogilise lahenduse muutusest mõistliku aja ette ning tegemist on mõistliku muudatusega;
  - 9.1.7. teavitama lepingu lõpetamise korral oma kliente, kelle nimel võimsuseid reserveerib, võimalikult kiiresti;
  - 9.1.8. tasuma tähtaegselt võrguteenuse eest võrguettevõtja esitatud arved ja kõik teised lepingus ettenähtud maksed tähtajaks.
- 9.2. Võrgu kasutajal on õigus:
- 9.2.1. reserveerida ja kasutada võimsust tüüptingimustes sätestatud korras;
  - 9.2.2. saada võrguettevõtjalt teavet ning selgitusi oma tehingute kohta seaduses sätestatud korras.

## **10. Vastutus kohustuste rikkumise eest**

- 10.1. Pooled vastutavad lepingus sätestatud kohustuste mittekohase täitmise või täitmata jätmise eest.
- 10.2. Pooled vastutavad isikute tegevuse eest, keda nad kasutavad oma kohustuste täitmiseks.
- 10.3. Kohustuse mittekohane täitmine või täitmata jätmine on vabandata, kui pool rikkus kohustust vääramatü jõu tõttu. Vääramatü jõud on asjaolu, mida pool ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks, sealhulgas:
  - 10.3.1 loodusõnnetused;
  - 10.3.2 tulekahju;
  - 10.3.3 majandusblokaad gaasisüsteemiga ühendussüsteemis töötavate riikide vahel;
  - 10.3.4 streik;
  - 10.3.5 diversiooniakt;
  - 10.3.6 eriolukorra väljakuulutamise;
  - 10.3.7 võrguettevõtja kui süsteemihalduri õiguspärase tegevuse gaasisüsteemi normaalolukorra tagamiseks.
- 10.4 Kui vääramatü jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandata üksnes aja vältel, mil vääramatü jõud kohustuse täitmist takistas.
- 10.5 Võrguettevõtja ei vastuta oma lepingust (sh tehnilistest eeskirjadest) tulenevate kohustuste täitmise eest, kui selle põhjustab kliendi tegevus, mis on vastuolus tüüptingimuste, lepinguga või tehniliste eeskirjadega.

## **11. Lepingu muutmine, ülesütlemine ning erimeelsuste lahendamine**

- 11.1. Lepingut saab muuta poolte kirjalikul kokkuleppel või muudel lepingus või õigusaktides ettenähtud alustel. Võrguettevõtjal on õigus ühepoolset muuta tüüptingimusi seaduses sätestatud korras
- 11.2. Tüüptingimuste muutmisest teatab võrguettevõtja võrgu kasutajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 30 päeva enne nende kehtima hakkamist. Võrgu kasutajale on õigus leping üles ütelda, kui ta ei nõustu muudetud tüüptingimustega. Muudetud tüüptingimused avaldab võrguettevõtja oma veebilehel. Võrguettevõtja kohustub võrgu kasutaja nõudmisel andma selgitusi muudatuste kohta.

- 11.3. Poolel on õigus leping üles öelda, kui teine pool on oluliselt rikkunud lepingust tulenevaid kohustusi ning seda rikkumist ei ole heastatud selleks antud mõistliku aja jooksul. Pool peab teisele poolele lepingu ülesütlemise soovist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 30 päeva ette teatama.
- 11.4. Võrgu kasutajal on õigus leping põhjust teatamata üles öelda, teatades sellest võrguettevõtjat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 30 päeva ette.
- 11.5. Lepingu lõppemisel mistahes põhjusel, kaasa arvatud lepingu kehtetus, kohaldatakse ka pärast lepingu lõppemist neid lepingu sätteid, mis oma olemuse tõttu sätestavad poolte õigusi ja kohustusi pärast lepingu lõppemist. Samuti tuleb sõltumata lepingu lõppemisest täita kõik lõppemise hetkeks juba tekkinud kohustused, sealhulgas tasuda kõik sissenõutavaks muutunud või lepingu kehtivuse ajal toimunud sündmuse tulemusena pärast lepingu lõppemist sissenõutavaks muutunud maksed vastavalt lepingule.
- 11.6. Lepingu lõppemisel maksab klient arvel näidatud tähtpäevaks kõik lepingust tulenevad tasud.
- 11.7. Lepingu lõppemisel mistahes põhjusel, kaasa arvatud lepingu kehtetus, kohaldatakse ka pärast lepingu lõppemist neid lepingusätteid, mis oma olemuse tõttu sätestavad poolte õigusi ja kohustusi pärast lepingu lõppemist.
- 11.8. Lepingu täitmisest, muutmisest või lõpetamisest tulenevaid eriarvamused ja vaidlused lahendavad pooled eelkõige läbirääkimiste teel.
- 11.9. Poole tegevuse või tegevusetuse peale, mis on vastuolus maagaasiseadusega või selle alusel kehtestatud õigusaktidega, võib teine pool esitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kaebuse Konkurentsiametile.
- 11.10. Kui lepingust tulenevaid vaidlusi ei õnnestu lahendada poolte läbirääkimistega, lahendatakse vaidlus Harju maakohtus

## **12. Tahteavaldused**

- 12.1. Kõik lepingu täitmisega või lepingust tulenevate vaidlustega seotud teated, nõusolekud, kooskõlastused ja muud tahteavaldused, samuti muu teave (edaspidi: tahteavaldus) tuleb teisele poolele esitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, välja arvatud juhtudel, kui sellised teated on informatsioonilise iseloomuga, mille edastamisel teisele poolele ei ole õiguslikke tagajärgi.
- 12.2. Tahteavaldus loetakse kätte antuks juhul, kui see on antud teisele poolele üle allkirja vastu või e-posti teel lepingus märgitud või teisele poolele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis e-posti aadressil või edastatud postiasutuse kaudu registreeritud kirja teel. Kõik lepingu täitmisega seotud tahteavaldused, millega ei kalduta kõrvale lepingu tingimustest, loetakse kehtivalt ja poolte jaoks siduvalt üle antuks üksnes siis, kui need on antud lepingus nimetatud isikute või nende poolt otseselt selleks volitatud isikute poolt.
- 12.3. Lepingule allkirjastamisega annavad pooled nõusoleku gaasi ülekandevõimsuse jaotamisega seotud kõnede salvestamiseks ning kasutada vajaduse korral vastavaid salvestisi antud korralduste või muude võrgu kasutaja poolt tehtud toimingute tõendamiseks.